

Charlotte Sommerfeld med golden retrievern Gossip och labradoren Hedda.

Charlotte lever ett riktigt hundliv

– Det här är en väldigt trevlig typ av hjälpmedel. Charlotte Sommerfeld gör en gest mot sina ögonstenar, labradoren Hedda och golden retrievern Gossip. Charlotte har också varit aktiv i Service- och signalhundförbundet, en ideell förening som hjälper funktionshindrade utbilda sina hundar till hjälpare i vardagen.

Text: Stefan Andersson

Foto: Peter Knutson

HUNDEN ÄR MÄNNISKANS bästa vän, men för Charlotte Sommerfeld i Täby utanför Stockholm är hundarna mer än så.

– De är nästan som mina bebisar. Man blir ju bunden, men jag har valt den här livsstilen och ser det inte som något problem. Det här är mina hundar och jag ser till att dom har det bra säger hon.

På sin fritid har hon ett företag som ger valpkurser och utbildar service- och signalhundar.

En signalhund kan till exempel hjälpa husse eller matte genom att markera för olika ljud, som dörrklocka, telefon, brandlarm och andra ljud beroende på vad hunden lärt sig.

”Jag fick panik när jag inte hörde”

Charlotte, 30, är född med en synskada som innebär att hon inte ser alls på det högra ögat och har nedsatt syn på det vänstra som gör att hon måste bära linser.

Hon har också en hörselskada som påminner om Menières sjukdom.

– Jag vaknade en morgon för fyra, fem år sedan och trodde att tvns testbild var på. Sedan tappade jag något på golvet och upptäckte att jag inte hörde. Då fick jag panik, berättar Charlotte.

Sedan dess har hon en hörselnedsättning som går i skov, perioder, och återkommer med ojämna mellanrum och kan hålla i sig i allt från ett par timmar till ett par dagar. Då får hon en tjutande tinnitus och en kraftig hörselnedsättning. Charlotte vet inte när anfallen kommer. Det kan dröja månader eller veckor

mellan dem. Däremellan hör hon ganska bra och har därför inte någon nytta av hörapparat.

Det var egentligen först när hörseln försämrades som hon verkligen ”upptäckte” hur dåligt hon såg.

– Jag är född synskadad och har aldrig sett bra, men har inte upplevt det som ett hinder.

Låter sig inte hindras

Charlotte är en person som inte låter sig hindras när hon vill något.

– När jag var sju år bestämde jag mig för att jag ville bli lärare, trots att jag hela tiden har fått höra att jag inte skulle klara det, säger hon.

Hon tycker att det kan vara jobbigt med allas fördomar och att känna sig ifrågasatt och hela tiden vara tvungen att bevisa vad hon kan.

– Men jag hade ju inte börjat om jag inte trodde att det skulle fungera, säger Charlotte.

– Jag är jag, och funktionshindret är en liten del av mig. Jag kan nå vart som helst, men kanske inte på samma sätt. Ja, jag kanske inte kan bli pilot, lägger hon till.

Men lärare har hon blivit och på väggen i köket sitter ett kort hon fått från sina fjärdeklassare som hon har följt sedan ettan: ”Till världens bästa fröken”.

Charlotte har alltid älskat hundar och har tagit hand om eller tagit över hundar, men 1994 fick hon i födelsedagspresent av sina föräldrar att hon skulle få en hund från en av de bästa hunduppfödarna. Det blev labradoren Hedda, som är född 1995. Då kände Charlotte inte till service- och signalhundar.

– När jag gick valpkursen frågade de om jag inte ville bli hundinstruktör.

Charlotte började själv hålla kurser och har varit med och utbildat många hundar, men det är förstås Hedda som är favoriten.

– Vi har gjort allt som jag ville och mer tillsammans, säger hon.

Siamesiska tvillingar

De har bland annat tävlat i lydnad, jakt, spårning, agility (hinderbana). Hedda är också den enda hund i Sverige som är utbildad både till service- och signalhund.

– Tillsammans bildar vi en fungerande helhet. Hon kan det som jag inte alltid klarar: markerar när trappor tar slut, om jag tappat något, när mobiltelefonen eller dörrklockan ringer.

– Min mamma brukar säga att vi är som siamesiska tvillingar.

Hedda kan markera för åtta, nio olika ljud.

– När mobiltelefonen ringer kommer hon till mig och sitter ned, om det är dörrklockan hämtar hon mig och går till dörren och om det skulle vara brandlarmet lägger hon sig ned.

– Även om jag hör så måste jag låta henne markera för att hon inte ska tröttna.

Charlotte arbetar på fritiden som hundinstruktör i sitt företag Hedda Hund.

– Jag jobbar lite här och där. Jag håller också föreläsningar, till exempel på veterinärutbildningen på Karolinska Sjukhuset.

Positiv förstärkning

Charlotte jobbar med positiv förstärkning för att träna hundarna.

– Det betyder att vi ignorerar felbeteenden och belönar när de gör rätt.

När fotografen ska ta bilder blir det därför rena godisfesten för Hedda eftersom det ska markeras många gånger.

– Hedda behöver egentligen inte godis längre, men vem jobbar gratis...

Alla hundraser kan bli signalhundar.

– Men hunden får inte visa aggressivitet eller rädsla. Det är jätteviktigt, säger Charlotte.

Utbildningen skräddarsys beroende på hunden och personens behov.

– Jag brukar åka hem till husse eller matte och träna ungefär en gång i veckan, en till två timmar per gång. Då tränar vi bland annat på hur de ska markera och vad de ska undvika att markera.

En signalhund är alltid redo

Hur lång tid utbildningen tar varierar, men normalt handlar det om ungefär ett år. Sedan får hunden göra ett lydnadsprov och visa att den klarar sina uppgifter innan den är färdig signalhund.

En signalhund är alltid i tjänst och ska alltid vara beredd att markera ljud. För att markera att det är en tjänstehund finns ett särskilt gult täcke med texten servicehund eller signalhund, hundar under utbildning får ett rött täcke.

Förra året skaffade Charlotte ytterligare en hund, goldenretrievervalpen Gossip, som ännu inte är lika väldresserad som Hedda och har lite mer ”spring” i benen, men hon får automatiskt träning genom att hon härmar Hedda.

– Hon är kronprinsessan, skrattar Charlotte. Hon kommer att bli jätteduktig. ☺

”Matte! Nu är det ett ljud på gång”.

Charlotte på promenad med Gossip och Hedda. Hedda har ett gult serivehundtäcke medan Gossip har ett rött som betyder att hon är under utbildning.

FAKTA Service- och signalhundar

Svenska service- och signalhundförbundet bildades 1999 och har sitt ursprung i ett projekt som finansierades av Allmänna Arvsfonden och Socialstyrelsen.

I dag lever förbundet på sponsorer, medlemmar och gåvor och drivs gemensamt av specialutbildade instruktörer och förare med funktionshinder. Träningsprogrammet bygger på att föraren med funktionshinder utbildas i att kunna träna sin egen hund till att bli en hjälp i vardagen.

Att utbilda en hund kostar cirka 20 000 till 50 000 kronor. Eleven äger och köper själv sin hund. Mer information finns på förbundets hemsida www.assistanshunden.nu